

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація наукових досліджень та академічна доброчесність

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Журналістика та медіакомунікація

Спеціальність С7 Журналістика

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень та академічна доброчесність
Викладач (-і)	Марчук Ганна Іванівна, кандидат філологічних наук, професор кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-42
E-mail викладача	ganna.marchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 15:00–17:00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень та академічна доброчесність» є нормативним компонентом підготовки здобувачів ступеня магістра та спрямована на оволодіння сучасними підходами до організації науково-дослідницької діяльності, формування дослідницького мислення та дотримання принципів академічної доброчесності. У процесі вивчення розглядаються: філософські та методологічні засади науки, класифікація методів і методик наукових досліджень, алгоритм постановки наукової проблеми та гіпотези, вибір та обґрунтування методів дослідження, організація емпіричного етапу, обробка та інтерпретація результатів, підготовка наукових текстів (статті, тези, магістерська робота), принципи та інструменти забезпечення академічної доброчесності (антиплагіатні системи, етичні стандарти публікацій, уникнення фабрикації, фальсифікації, плагіату, самоплагіату). Курс сприяє розвитку навичок критичного мислення, етичної відповідальності та культури наукової комунікації.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни

Формування у майбутніх магістрів журналістики цілісного уявлення про науку як систему знань і методологічний інструментарій пізнання медіареальності, розвиток дослідницьких компетентностей для розв'язання актуальних проблем сучасної журналістики та медіасфери, а також виховання високих стандартів академічної доброчесності як невід'ємної складової професійної ідентичності журналіста-дослідника.

Цілі (програмні завдання):

Ознайомити з еволюцією наукового знання, класифікацією методів та основними підходами до дослідження медіа (системний, структурно-функціональний, дискурсивний, контент-аналітичний тощо).

Навчити формулювати наукову проблему, об'єкт, предмет, мету, завдання та гіпотезу дослідження в галузі журналістики.

Розвинути практичні навички збору, обробки, аналізу та інтерпретації медіаданих з дотриманням принципів об'єктивності та достовірності.

Сформувати вміння створювати наукові тексти (статті, тези, магістерська робота) відповідно до вимог фахових видань та стандартів оформлення.

Забезпечити розуміння та практичне застосування норм академічної доброчесності: уникнення плагіату, коректне цитування, етичне використання джерел, протидія фабрикації та маніпуляціям даними в медіадослідженнях.

Сприяти розвитку критичного мислення, етичної відповідальності та культури наукової комунікації в медіасередовищі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність (ІК):

- Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності спеціальності:

- СК 01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики;
- СК 02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми;
- СК 03. Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики;
- СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних 8 контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни - 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
1	С7 Журналістика	1	Нормативний

6. Структура навчальної дисципліни

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Місія, бачення, цінності ПНУ. Ключові цінності університету.	2	2	5
Тема 2. Структура, рівні підготовки студентів. Студентський путівник.	2	2	10
Тема 3. Академічна доброчесність як виклик часу.	2	4	5
Тема 4. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження.	2	2	10
Тема 5. Технологія дослідницької роботи.	2	2	10
Тема 6. Планування дослідження.		2	10
Тема 7. Написання і оформлення наукових праць здобувачів вищої освіти.	2	4	10
Загальна	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточне опитування, тестування та самостійна робота - 55 балів. Контрольна робота – 15 балів. Індивідуальне завдання – 10 балів. Підсумкова письмова робота (залік) – 20 балів. Загальна кількість – 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмовий контроль у вигляді контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань, реферату, тестування. Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни.
Практичні заняття	Відвідування та активна участь студентів у роботі практичних занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання: 1) змісту питань планів практичних занять. Для цього необхідно готувати конспекти практичних занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей;

	2) індивідуальної роботи; 3) підсумкової контрольної роботи; 4) проходження запропонованих курсів із неформальної освіти. Для отримання допуску до підсумкового контролю студенту необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік). Форма здачі (комбінована).

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Дотримання академічної доброчесності регулюється Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<http://surl.li/dhrfg>) та Кодексом честі університету (<http://surl.li/emmg1>).

Відвідування занять :

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій за наявності поважних причин або індивідуального графіку навчання. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.).

Покликання: <http://surl.li/kedzc>

Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.

Неформальна освіта: Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: Положенням про визнання результатів навчання,

здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <http://surl.li/uvieks>

Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus, ВУМonline та Coursera за відповідних предметним спрямуванням.

8. Рекомендована література

- 4 Сайт дистанційного навчання. URL : <http://www.d-learn.pu.if.ua/>
- 5 Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- 6 Волощук І. С. Основи наукових досліджень. Педагогіка : Навч. посібник / Волощук І. С. ; Кафедра педагогіки Національного аграрного ун-ту. — К., 2020. — 107 с.
- 7 Клименюк О.В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: Авторський підручник / Клименюк Олександр Валеріанович. — Ніжин : Аспект-Поліграф, 2017. — 398 с.
- 8 Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : Навч. посібн. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. - Вид. 2-е, доп. і перероб. - К. : Видавничий дім „Професіонал”, 2014. - 208 с.
- 9 Марчук Г.І. Основи наукових досліджень: навчальний посібник – Івано-Франківськ. : СІМЕК, 2018. - 148с.
- 10 Марчук Г.І. Основи наукових досліджень. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни – Івано-Франківськ. : Ярина, 2019. – 23 с.
- 11 Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань / Бюлетень ВАК України. - 2014. - № 3. - С. 3-14. 15.
- 12 Єгорченко І.Д., Серебряков М.В. Академічна доброчесність. Проект «Підтримка організацій лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія!». К.: 2018. <https://rpr.org.ua/wpcontent/uploads/2018/10/Analitichna-zapyska-akademichna-dobrochesnist.pdf>
- 13 Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова Київ : Таксон, 2016. 234 с.
- 14 Лист Міністерства освіти і науки України керівникам закладів вищої освіти «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» від 26.10.2021 р.
- 15 Студентський путівник. <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/%D0%A1%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5>

%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2023-1.pdf

16 Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

17 Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

18 Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

19 Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Ресурси мережі Інтернет

20 Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування <https://scholar.google.com.ua/>

21 Портал полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження нормоконтролю при написанні публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт [Електронний ресурс]. - Режим доступу www.vak.org.ua

22 Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

23 www.aup.com.ua - Академія Української Преси

24 <http://medialaw.org.ua> - Інститут Медіа Права

25 <http://www.iirp.org.ua/> - Інститут розвитку регіональної преси – ІРРП

Ганна МАРЧУК
професор кафедри журналістики